

Wilton Feijenoord 5 weken bezet

Op 9 februari 1983 verleende de rechtbank in Rotterdam het RSV-koncern uitstel van betaling. Het bedrijf kwam door de weigering van de regering om nog langer steun te verlenen in akute geldnood. Sindsdien is bij alle RSV-bedrijven een lange en harde strijd voor overleving gevoerd met wisselend succes. Ook de schiedamse scheepswerf Wilton Feijenoord kwam door de surséance (uitstel) in financiële moeilijkheden. De enige manier om hieruit te komen was of faillissement en sluiting, of een levensvatbaar plan om zelfstandig, los van RSV, door te gaan. Omdat de surséance van betaling werkt als chantage voor de arbeid(st)ers is de strijd voor behoud van de arbeidsplaatsen dan ongelooflijk moeilijk. Meer dan een jaar lang wordt die strijd bij Wilton nu gevoerd en hij is eigenlijk nog steeds niet afgelopen.

Aart Folkers, kaderlid van de Industriebond FNV, zette op verzoek van de redactie zijn persoonlijke ervaringen met de recente 5 weken durende bezetting op papier.

OVERNAME DOOR DAMEN: DE AANLEIDING

De eerste week van de bezetting heb ik niet meegemaakt, omdat ik toen op vakantie was. Maar vanaf de tweede week heb ik daaraan actief deelgenomen. Dit werd mede mogelijk gemaakt doordat ik vrijgesteld werd van werken. Dit gold tevens voor een flinke groep van kader- en OR-leden. De bezetting ontstond eigenlijk omdat er flink in de personeelsbezetting gehakt dreigde te worden. En zelfs het voortbestaan van het bedrijf was onzeker.

Begin maart speelden er een paar belangrijke zaken. Gijs van Aardenne had de reparatieafdeling 40 miljoen toegezegd, wat maar niet loskwam. De twee duikboten voor Taiwan, die bij Wilton worden gebouwd, dreigden elders, namelijk bij RDM, te worden afgebouwd. Bovendien verkeerde de werf in surséance van betaling. De druppel die de emmer deed overlopen, was wel het ten tonele verschijnen van ene 'heer' Damen, scheepsbouwer uit Gorkum. Deze louche koppelbaas had de laatste weken voor de bezetting steeds gezegd Wilton vrijwel volledig te willen overnemen. Maar vrijdagochtend 9 maart, de dag waarop de bezetting begon, kwam de aap uit de mouw. Damen wilde WF wel hebben, maar

dan voor een prikkie en zonder de schulden. Bovendien wilde hij de helft van het personeel, zo'n kleine duizend mensen, de straat op sturen. Het personeelstekort, dat op die manier zou ontstaan, kon dan wel worden opgevangen door honderden mensen in te lenen. Een werkwijze, die Damen ook toepast in zijn eigen bedrijf. Als het slap is met het vaste personeelsbestand werken en bij drukte mensen inlenen. Damen werd toen naar Wilton gehaald om zich voor de OR te verantwoorden, waar hij verrot is gescholden. 'Eén op de twee eruit, dan kan niet', werd hem duidelijk gemaakt. Dezelfde middag werd er nog een personeelsvergadering uitgeschreven, waarin het personeel in overgrote meerderheid op voorstel van de Industriebond FNV, besloot om tot bezetting van het bedrijf over te gaan. Gedwongen ontslagen zouden niet worden geaccepteerd. De stemming was hier en daar geprikkeld: 'als de optie-Damen doorgaat steken we hier de hele boel in de fik; als de duikbo-

ten naar de RDM gaan, gaan ze in stukjes'. Dat soort opmerkingen hoorde je. Door de bezetting kwam WF volop in de publiciteit, met name dan in de beginfase van de actie. Publiciteit heb je nodig, en je moet er altijd aan werken om daar op in te spelen. Tijdens de bezetting is er normaal doorgewerkt. Want de hele zaak platgooien lag erg moeilijk. De werf verkeerde in surséance van betaling en er moest een actie-vorm worden gekozen, die niet het faillissement van het bedrijf zou betekenen. Als werknemers zaten we zo in een moeilijke situatie.

BEZETTING ALS KONTROLEMIDDEL

De bezetting was een demonstratie van het personeel en tevens een middel om controle op het bedrijf te houden. Zo konden we voorkomen dat het bedrijf leeggehaald zou worden. Dit heeft trouwens ook éénmaal tijdens de bezetting bedreigd. Het hele terrein hebben we toen hermetisch afgesloten, er kwamen geen auto's meer de werf op en iedereen werd gecontroleerd.

Het actiecentrum werd gevestigd in het OR-gebouw. Daar kon je eten, werden allerlei zaken besproken, hielden we elkaar op de hoogte en konden de mensen zich opgeven om te posten. Dat gebeurde in vier ploegen van elk zes uur. Ook de hoofdpoot funktioneerde als een soort aanlooppunt. Tijdens de bezetting lieten we auto's binnen door een kleine opening, waar we ze over een drempel lieten rijden, anders kon je door een of andere dwaas voor de sokken gereden worden. Een paar maal zijn alle auto-nummers opgeschreven, die 's ochtends te laat binnen kwamen. Sommige bazen en ander hoger personeel dachten maar binnen te komen, als het hun uitkwam, terwijl je als werknemer met 1 minuut te laat komen een loonkorting aan je broek krijgt.

TERUGBLIK OP BEDRIJFSBEZETTING

Andere zaken die we organiseerden waren een demonstratie parachutespringen bij de hoofdboort. Onder muzikale begeleiding werd daarbij afgedaald met een spandoek: 'WF OPEN'. Er werd een balonnen-oplaatswedstrijd voor de kinderen gehouden. Met een sleepboot trokken we door Schiedam om de bevolking op te roepen tot steun. We hadden zelfs een eigen *aktie-radio* op het terrein, die de nabije omgeving bestreek. Allemaal dingen om de stemming erin te houden.

Als er iets belangrijks te melden was, werd er een personeelsvergadering uitgeschreven. De kantine zat dan altijd stampvol.

Het bedrijf van Damen werd een keer opgesierd met enkele leuzen. Ook ging een aantal werknemers bij Van Aardenne zondagsmorgens 'op de koffie'. Daar werd op niet mis te verstane wijze onder zijn aandacht gebracht, dat -ie zijn handen van WF moest afhouden.

HARDE OF ZACHTA AKTIES?

Van Ardenne vertrapte voortdurend de steunverlening en wilde eigenlijk WF in de handen van Damen drijven. Het gerucht ging dat er familiebanden tussen deze twee heerschappen bestonden.

Ook de Schiedam-optie die voor WF gunstig leek, heeft Van Aardenne lang bestreden. De kern van dat overlevingsplan kwam erop neer dat de gemeente Schiedam de grond en gebouwen van Wilton Feyenoord voor 40 à 50 miljoen gulden zou overnemen.

De werf kon de grond dan weer van de gemeente pachten en de gebouwen voor fl. 1,- terugkopen. Zo zou de werf los van RSV kunnen komen en zouden er geen gedwongen ontslagen hoeven te vallen.

Van Aardenne en Damen waren zeker niet geliefd. Van Aardenne werd dan ook niet voor niets de 'wervenvurger' genoemd. En van (een) Damen werd niet verwacht, dat hij 1000 man verkracht. Leuzen die het goed deden op het bedrijf.

Maar hoe langer de bezetting duurde, hoe meer WF uit het nieuws raakte. De klad leek er wel een beetje in te komen. Aan de poort werd hierover on-

der de posters gepraat. Een aantal vond dat we hardere acties moesten gaan voeren om weer in de publiciteit te komen en Van Aardenne eindelijk eens om te krijgen. Zo ontstond er een groep, die tijdens de ochtendspits op 2 april overging tot *blokkade* van de Beneluxtunnel. Een blokkade, die een half uur duurde en tot een kilometerslange file leidde.

Een meerderheid van het kader bij WF zag dit soort acties echter niet zitten. Het zou de publieke opinie schaden, werd er gezegd. Dit soort acties waren daarna van de baan. De voorstanders wezen overigens op de positieve reacties tijdens de blokkade!

In de laatste week van de bezetting, op 10 april, kwam dan het Schiedamvoorstel erdoor, met in eerste instantie 188 gedwongen ontslagen, wat later iets minder werd. De contracten van de joegoslavische inleners werden ook opgezegd. De meerderheid van het kader vond dit resultaat het meest haalbare wat erin zat. Aan de daarna gehouden personeelsvergadering werd dan ook het advies gegeven om de bezetting op te heffen. Hiertoe werd ook besloten.

POSITIEVE EN NEGATIEVE RESULTATEN

Over de bezetting nog een aantal konklusies, zoals ik die zie.

- Positief vond ik dat er op belangrijke momenten personeelsvergaderingen werden gehouden, waar het hele personeel zijn zegje kon doen (wat overigens in de praktijk niet zo lukt).

- Positief was dat de mensen wilden vechten voor hun werkgelegenheid, weliswaar in verschillende mate, maar toch.

- Het was positief dat Damen met zijn slechtingsplannen buiten de poort werd gehouden. Bovendien werd Van Aardenne getrotseerd die voor een deel bakzeil moest halen.

- Negatief vond ik dat de bezetting steunde op te weinig mensen, die zich er echt actief voor wilden inzetten. Het waren vaak dezelfde mensen die wilden posten. Als groep vormde dat iets van tussen de 5 en 10% van het totale personeelsbestand, schat ik. Het was vaak moeilijk om mensen te motiveren zich ook wat actiever te gaan opstellen. Oorzaak hiervan zou kunnen zijn de negatieve ervaringen uit het verleden. Er zijn in de scheepsbouw al zo veel klappen gevallen. Dat heeft moedeloosheid in de hand gewerkt. 'Ze doen toch met ons wat ze willen' is een vrij breed levend geluid. Het doorbreken van dat idee is moeilijk. Pas als men gaat beseffen dat door strijd en het vechten voor je belangen, wel zaken kunnen worden afgedwongen, zal elke volgende actie meer succesvol kunnen zijn.

- Zoals hiervoor al beschreven raakte de bezetting uit de publiciteit. Om uit dat dal te komen, vond ik een actie als de blokkade van de Beneluxtunnel erg zinnig. Met het voortzetten van dergelijke acties hadden we mogelijk betere resultaten kunnen boeken. Maar een vereiste daarvoor is natuurlijk wel, dat er voor zoiets een basis op het bedrijf moet liggen.

- We hadden mogelijk meer initiatieven

TERUGBLIK OP BEDRIJFSBEZETTING

Solidariteit

naar andere bedrijven moeten nemen voor solidariteit om zo de eigen strijd te verstevigen. Er zijn wel initiatieven naar de RDM toe geweest en naar de schiedamse bevolking.

- Tot slot: persoonlijk vond ik het erg jammer dat men akkoord ging met gedwongen ontslagen (147). De bezetting was immers begonnen met de eis van GEEN GEDWONGEN ONTSLAGEN. Door hier toch mee in te stemmen hebben we op dat punt de bezetting verloren. Aan de andere kant zou je kunnen zeggen: het voorstel Damen en de helft eruit - hebben we met succes kunnen tegenhouden, 't is maar hoe je het bekijkt!

Aart Folkers
(IB FNV)